

VYHLEDÁVAČ JAKO SPRÁVCE OSOBNÍCH ÚDAJŮ

JAKUB MÍŠEK

Soud: Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.: C-131/12
Datum: 13. května 2014
Dostupnost: curia.europa.eu

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ve věci Google Spain proti Mario Costeja González představuje další precizaci evropského práva ochrany osobních údajů. Autoritativně definuje postavení internetových vyhledávačů a jejich odpovědnost za osobní údaje, které získají a zpracovávají svojí činností, tedy indexováním webových stránek a nabízením výsledků vyhledávání.

Na konci devadesátých let byly Španělu Mariu Costejovi Gonzálezovi z důvodu dluhů na sociálním zabezpečení zabaveny nemovitosti. Aby mohla být uhrazena dlužná částka, byly nemovitosti dány do dražby, o které informoval lokální vysokonákladový deník La Vanguardia, jak mu pro zajištění co největšího počtu případných dražitelů nakázala vyhláška ministerstva práce a sociálních věcí. Články spojující Gonzálezovo jméno s dluhy a dražbou byly následně umístěny do webového archivu deníku, kde je indexoval Google a tak se celý svět po zadání páně Gonzálezova jména do vyhledávače na jednom z prvních nabídnutých odkazů dozvěděl o tomto jeho dávném prohřešku. Roku 2010 proto González podal stížnost ke španělskému Státnímu úřadu pro ochranu údajů, v níž tvrdil, že je dotčen na svém právu na ochranu soukromí a osobních údajů, protože dluhy již dávno splatil a informace je tak nerelevantní. Požadoval, aby La Vanguardia svůj archiv změnila tak, aby zpráva nebyla spojena s jeho jménem, a aby Google Spain a Google Inc. odstranily z indexování stránky s články a nenabízely je ve výsledcích vyhledávání po zadání jeho jména. Úřad stížnosti nevyhověl

v části La Vanguardia, jednalo se o zákonné zveřejnění, ale společnosti Google uložil povinnost splnit Gonzálezovy požadavky. Google rozhodnutí napadl žalobou k soudu, který SDEU předložil předběžné otázky týkající se interpretace směrnice o ochraně osobních údajů 95/46/ES.

Rozsudek SDEU ze 13. května 2014 se dotýká třech oblastí. První stanoví, že vyhledávače jsou správci osobních údajů, které sesbírají při své činnosti na webových stránkách třetích stran, a že při manipulaci s těmito údaji jde o zpracování, které je svým účelem odlišné od zpracování správci stránek, z nichž údaje pochází.¹ Kdo sleduje oblast ochrany osobních údajů dlouhodobě, ví, že tato myšlenka není nikterak nová. Zmiňovala ji, byť jen okrajově, WP29² ve svém stanovisku již v roce 2008.³ Cílem tohoto výroku SDEU bylo zvýšení ochrany subjektů údajů, soud však nevzal v úvahu specifickou vyhledávačů. Problém spočívá v právní povaze správce údajů a jeho povinnostech. Důvodem pro zpracování údajů je zřejmě nezbytnost zpracování pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, jak potvrdil i SDEU.⁴ Avšak pokud jsou zpracovávány citlivé údaje, což nelze při indexování celého internetu vyloučit, není tento důvod použitelný. Zpracování je tehdy nezákonné a mělo by ustát. Druhým a stejně absurdním problémem je informační povinnost, která je nezbytně zachována (§ 11 odst. 5 zákona 101/2000 Sb.). Google by tak měl všechny subjekty údajů, tedy zřejmě všechny na internetu, informovat o tom, že zpracovává jejich údaje, kde, proč a jak to dělá a další informace dle zákona. Jak to udělat SDEU přirozeně neřeší.

Druhou oblastí rozsudku je místní příslušnost dle směrnice 95/46/ES. SDEU stanovil, že k určení místní příslušnosti úřadu ochrany údajů v členském státě postačuje, že v daném státě sídlí provozovna správce, jejíž činnost přímo souvisí se zpracováním údajů. Jelikož se Google Spain zabývá cílením reklamy na španělské spotřebitele při užívání vyhledávání, je tato podmínka splněna. Rozsudek tak sice poněkud posiluje právní jistotu

¹ Bod 35 rozsudku.

² Pracovní skupina pro ochranu údajů zřízená podle článku 29 směrnice 95/46/ES.

³ Stanovisko č. 1/2008 k otázkám ochrany údajů v souvislosti s vyhledávači. WP 148. *Evropská komise* [online]. [cit. 11. 6. 2014]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2008/wp148_cs.pdf.

⁴ Bod 73 rozsudku.

subjektu údajů, ale zcela podrývá snahy, jež se vedou kolem zavedení principu one stop shop,⁵ který by mělo přinést nové evropské nařízení.

Třetí a zřejmě nejdiskutovanější částí je přiznání práva subjektu údajů požadovat po vyhledávači odstranění odkazů zobrazených po vyhledání jména subjektu, pokud vedou na stránky, které obsahují informace narušující jeho právo na ochranu soukromí a osobních údajů. To platí i tehdy, když jejich zveřejnění na webové stránce třetí strany bylo zákonné. Vyhledávač má povinnost zvážit, zda dochází zobrazením odkazu k porušení práva na ochranu osobních údajů a v případě že ano, má povinnost odkaz odstranit. Tomuto principu se často přezdívá „právo na zapomenutí“. Ačkoli se plně nejedná o stejnojmenný institut obsažený v návrhu nového nařízení, rozsudek ukazuje, že nejde o žhavou novinku, jak je často prezentováno, ale že tento princip funguje již v současné právní úpravě. Problémem rozsudku je, že staví právo na ochranu osobních údajů nedotknutelně na piedestal a tvrdí, že obecně převažuje další práva jako právo na svobodu projevu a přístup k informacím.⁶ Tento názor navíc není dostatečně argumentačně podložen. Například argument, že nejde o závažný zásah do práv ostatních uživatelů internetu, jelikož informace jsou stále přístupné byť po jiných cestách, je validní, avšak měl v rozsudku zaznít. To se nestalo a celkově to jen přispívá pocitu, že rozhodnutí SDEU je jednostranně zatížené.

Důsledkem rozhodnutí SDEU je, že lidé nyní mají snadnou možnost, jak upravovat svoji virtuální identitu, čehož v hojné míře začali využívat. K 3. červnu Google zaznamenal na 41000 žádostí o odstranění odkazů.⁷ Případ se vrátil španělskému soudu k rozhodnutí, které může Google teoreticky napadnout u Evropského soudu pro lidská práva pro porušení článku 10 Evropské Úmluvy. Uvidíme, zda k tomu dojde.

⁵ Dle tohoto principu je místně příslušný pouze úřad toho národního státu, v němž má správce hlavní provozovnu („main establishment“). Subjekt údajů z kteréhokoliv státu se však může obrátit na svůj národní úřad, jenž věc předá úřadu, v jehož příslušnosti leží hlavní provozovna. Celý systém má zjednodušit proces jak pro správce, tak pro subjekty údajů.

⁶ Bod 81 rozsudku.

⁷ SCHNECHNER, Sam; FLEISHER, Lisa. Right-to-be-Forgotten Requests Still Rolling into Google. *The Wall Street Journal* [online]. Dow Jones & Company, publikováno 6. 6. 2014 [cit. 17. 6. 2014]. Dostupné z: <http://online.wsj.com/articles/right-to-be-forgotten-requests-still-rolling-into-google-1401801079>.